
Samen met de school het herstel van de jongere ondersteunen

Maart 2024

www.anbn.be

Inhoud

Inleiding	3
DEEL 1 Algemene tips	4
Het herstel van de jongere staat voorop	4
Samen zie je meer en kom je verder	4
Het is een marathon met een nood aan heldere, realistische en tijdige afspraken	5
Het gaat niet om het leren alleen	5
Informeel over eetstoornissen	7
DEEL II LESPROGRAMMA	8
Inleiding	8
Hoe zit het met evaluatie?	8
Lesprogramma als mijn kind niet voltijds naar school kan komen?	9
Mogelijke flexibele leerwegen	10
Wat als mijn kind langdurig ziek/afwezig is?	11
Leersteun	12
Heroriëntering	12
Huisonderwijs	12
Andere pistes om het diploma secundair onderwijs te halen	12
Schoolexterne trajecten als schoollopen even moeilijk loopt	13
DEEL III Checklist overleg	14
Wie is aanwezig op het overleg?	14
Wat kan er tijdens het gesprek aan bod komen?	14

Inleiding

Een eetstoornis grijpt vaak in op het hele leven van een jongere. Ook op schools vlak. School kan voor de jongere heel wat stress met zich meebrengen, maar we zien dat **verbinding** met de school ook helpend kan zijn. Leerlingen zijn bovendien leerplichtig tot 18 jaar.

Met deze brochure willen we je op weg helpen om **samen** met de jongere en de school te zoeken hoe je je kind kan ondersteunen op het schoolse vlak. Deze brochure richt zich vooral op jongeren uit het secundair onderwijs.

We bieden tips, **inspiratie**, mogelijke wegen die je kan uitproberen. Je vindt geen pasklare antwoorden waarmee iedereen geholpen kan zijn. Elke jongere, elke strijd is anders. Maar één ding is hetzelfde: het is een lange weg, die je kind niet alleen moet afleggen. Je kan in de school een bondgenoot vinden om samen het onderwijs aan je kind mogelijk te maken. Dit vraagt vaak wel overleg en uitproberen, binnen het regelgevende kader.

Achteraan vind je een checklist die je kan helpen om samen met school op weg te gaan.

Deze brochure is gebaseerd op persoonlijke ervaringen van ouders van kinderen met eetstoornissen. Ook de jarenlange ervaring van enkele leraren uit een ziekenhuisschool, CLB, leerlingbegeleiding en ondersteuning van scholen ligt aan de basis van deze bijdrage. Merk je fouten of wil je aanvullingen doen, contacteer zeker info@anbn.be

DEEL 1 Algemene tips

Het herstel van de jongere staat voorop

Wanneer je kind ziek is, staat het herstel ervan voorop. Dat is topprioriteit.

Het kan nodig zijn om aanpassingen te doen op het schoolse vlak, om zo tijd en ruimte te krijgen voor herstel.

Uit ervaring weten we dat het voor de jongeren soms moeilijk is om te aanvaarden dat ze (tijdelijk) niet of minder naar school kunnen gaan. School neemt bij vele jongeren een belangrijke plaats in, ook als ze ziek zijn. Ze zijn soms bezorgd om hun schoolprestaties en het al dan niet slagen in het leerjaar, om er niet meer bij te horen, vrienden te verliezen of om een 'uitzondering' te zijn en zo op te vallen ... Tegelijk kan naar school gaan ook bijkomende stress of druk met zich meebrengen. Dit kan een negatieve impact hebben op het herstel.

Samen zie je meer en kom je verder

Het nadenken over vragen als: "hoe moet mijn kind deelnemen aan lessen, welke lessen te volgen, hoe toetsen en examens af te leggen, ..." doe je best met meerderen. Iedereen kijkt vanuit zijn bril, vanuit zijn expertise, naar de mogelijkheden om school te lopen. Andere perspectieven kunnen je als ouder ook steun geven.

Omring je met de betrokkenen die je kind ook kennen, op medisch vlak, of op schoolvlak.

Wie kunnen dit zijn?

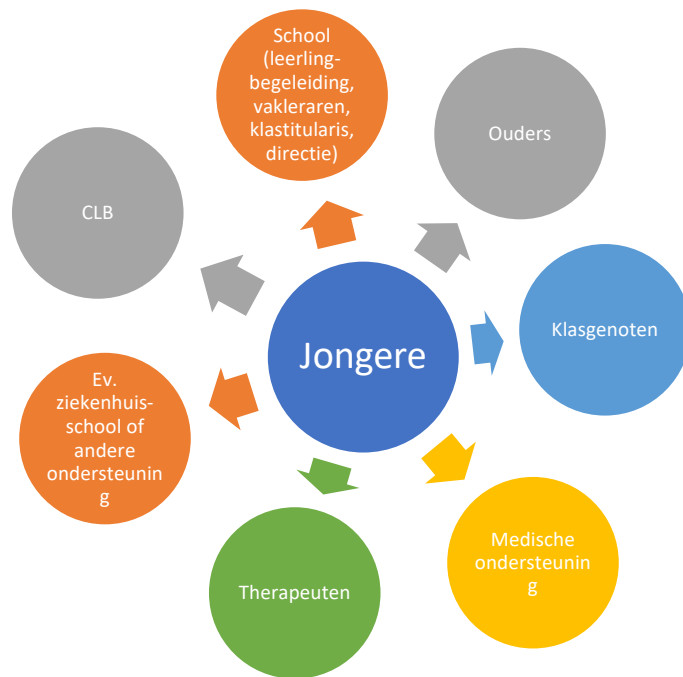
- De schooldirecteur, de leerlingbegeleiding en CLB-medewerker. Ook de klastitularis kan aanwezig zijn. Vanuit hun expertise en rol kunnen zij mee op zoek gaan naar mogelijkheden en oplossingen.
- Andere ondersteuners van de jongere, zoals de psycholoog, psychiater, arts, ... zodat je weet wat al dan niet mogelijk is op medisch vlak. Ook voor medische attesten (bijvoorbeeld voor deeltijds schoollopen, het niet deelnemen aan lichamelijke opvoeding, examens ...) is hun betrokkenheid belangrijk.

Het perspectief van de school is erg belangrijk. Hou als ouder contact met de school, ook al kan het zijn dat de jongeren er wat terughoudend tegenover staan. Het maakt hen soms nog onzekerder, ze willen liefst dat zo min mogelijk mensen op school op de hoogte zijn van hun ziekte, zijn bang voor reacties en willen vooral niet opvallen.

Toch is het in het belang van de jongere om het gesprek niet uit de weg te gaan en om afspraken te maken. Juist door deze afspraken kunnen we proberen om onzekerheden en onduidelijkheden te voorkomen. Bespreek dit met de jongere.

Hierbij mogen we de **stem van de jongere** niet vergeten. Het gaat om hem/haar en hun eigenaarschap is belangrijk. Wat wil de jongere?

Spreek met de jongere wanneer en hoe je de jongere wilt betrekken: best bij het volledige gesprek, enkel in het begin, of op het einde om de voorstellen te bespreken, ...

Wie je best contacteert voor een eerste gesprek, hangt af van de afspraken op de school en de vraag van je kind. Je kan de klastitularis, leerlingbegeleiding of CLB-medewerker contacteren. Als je mailt, kan je hen ook tegelijk aanschrijven.

Het is een marathon met een nood aan heldere, realistische en tijdige afspraken

De strijd tegen een eetstoornis is een lange en complexe weg. Dat zal allicht ook regelmatige overlegmomenten met de school vragen.

Maak **heldere afspraken** en neem tijd om deze uit te proberen. Hoe ervaart de jongere het? Wat loopt goed, minder goed? Lukt de eventuele combinatie met ambulante therapie? Hoe staat de school ertegenover?

Maak afspraken over wie de **contactpersoon** vanuit de school en eventuele andere diensten zal zijn.

Een tip: bespreek ook wie de afspraken opvolgt en eventueel ingrijpt bij onduidelijkheden en vragen.

Als het mogelijk is, kan het een goed idee zijn om de **coördinatie en opvolging** van zo'n overlegmomenten niet bij de jongere en de ouders te leggen. Spreek af met de school wie de afspraken communiceert naar het lerarenkorps en opvolgt voor de verschillende vakken. Bespreek ook de verwachtingen van de school ten aanzien van de ouders. Het kan zinvol zijn dat de school zo snel mogelijk de praktische afspraken, bijvoorbeeld over deeltijds schoollopen aan het leerlingensecretariaat bezorgt.

Het gaat niet om het leren alleen

Waarover maak je best afspraken?

- **algemene afspraken** over aanwezigheden,
- **specifieke vakken** en de verschillende aspecten die daarbij komen kijken: les volgen, opdrachten en spreekbeurten, toetsen, examens, ...

- **studiebegeleiding.**

Een tip: een overzichtstabel met alle vakken en afspraken met de heldere verwachtingen kan behulpzaam zijn: wat wordt er van de jongere verwacht (leerstof, opdrachten en toetsen). Dat kan ook rust bieden aan de jongere. Ook bespreek je best op welke wijze jullie de afspraken zullen uitproberen en vervolgens evalueren. Vraag dus ook een opvolgesprek waarin er geëvalueerd worden.

Naar school gaan, gaat niet enkel over leren en les volgen, maar ook over motivatie, welbevinden en sociale relaties. **Verbinding** met de school en leeftijdsgenoten is belangrijk. Daarom is het bijvoorbeeld heel belangrijk om samen na te denken over de communicatie naar de (vak)leraren en klasgenoten. Hier is de stem van de jongere van groot belang!

➤ **Communicatie naar klasgenoten**

- In welke mate wil de jongere dat gecommuniceerd wordt over diens ziekte en afspraken om les te volgen? Wat wil hij/zij wel of juist niet delen?
- Welke informatie wordt er aan wie gegeven over de ziekte? Wat wil de jongere zeker meedelen aan de klasgenoten (ziekte, aanwezigheden op school, deelname taken en toetsen)?
- Wie geeft de informatie: de leerling zelf, de leerlingbegeleider of klastitularis, is de leerling er dan bij?
- Op welke wijze en wanneer wordt de informatie gegeven: via een verhaal, brief, eventueel een filmpje, ...
- In welke mate mogen andere leerlingen vragen stellen aan de jongere over de ziekte?

➤ **Communicatie naar (vak)leraren**

Denk na over welke informatie leraren nodig hebben om goed les te kunnen geven en te kunnen begeleiden. Ook is het zinvol om met de jongere af te spreken over de vorm en communicatie naar de **(vak)leraren**. Wie neemt dit op?

Hier gaat het niet enkel over de reden van de aanpassingen, de aanwezigheid in de lessen, maar ook over de aanpak en eventuele time-outmomenten, eetmomenten ... Ook kunnen er afspraken gemaakt worden over hoe om te gaan met bepaald gedrag en signalen dat het niet goed gaat.

➤ **Afspraken over een vluchtheuvel**

Naar school gaan brengt vaak stress met zich mee. Jongeren met een eetstoornis voelen een grote druk. Een vluchtheuvel op school kan helpen om het vol te houden.

- In sommige scholen wordt gewerkt met signaalkaartjes waarmee de jongeren aan leraren tijdens de les aangeven hoe ze zich voelen. Als het even teveel wordt in de klas, kunnen ze dat aangeven. Er wordt vooraf met de leerlingbegeleiding en de vakleraren duidelijk afgesproken welke mogelijkheden er zijn. Als de leerling de klas mag verlaten, moet het bijvoorbeeld wel duidelijk zijn waar deze naartoe mag en kan gaan.
- Het kan ook wenselijk zijn dat de jongere op regelmatige basis een gesprek heeft met een leerlingbegeleider. Op welke wijze kan dit georganiseerd worden? Zijn er eventueel ook leraren met wie de jongere een goede klik heeft en af en toe een individueel gesprek wil en kan voeren? In welke mate kan er hiervoor ruimte zijn?

➤ **Afspraken over schoolleven**

Het kan ook zinvol zijn om over de volgende zaken afspraken te maken:

- deelname aan **uitstappen en andere buitenschoolse activiteiten;**

- de **eetmomenten** (tussendoortjes en lunch): waar kan/wil de jongere eten tijdens de eetmomenten, wie is er het beste bij? Wat verwachten we van diegene die aanwezig is?
- De **zitplaats** in de klas.
- Beweging en **vervoer naar school** (vb. is het nog mogelijk met de fiets?)
- Wat te doen in geval van verplaatsing met een rolstoel?

➤ Afspraken over **afwezigheden**

Er is leerplicht vanaf 5 tot 18 jaar. Je kind kan niet zonder geldige reden afwezig zijn op school. Het is dus belangrijk om duidelijke afspraken te maken over attesteringen voor (deeltijdse) afwezigheden.

Meer informatie?

- [Regels over afwezigheid op school | Vlaanderen.be](#)
- Afspraken over (volledige) **terugkeer naar school**
  - Hoe zal de leerling terug naar school komen?
  - Hoe zal de terugkeer voorbereid worden?
  - Hoe verloopt de communicatie naar de leerlingen en de leraren?

Informeel over eetstoornissen

Als ouders leren we doorheen het hele proces voortdurend over de eetstoornis. We leven er dag in, dag uit mee. Maar niet iedereen weet wat een eetstoornis is, welke dimensies het heeft, welk grillig pad het doorloopt en welke impact het heeft op de jongere en diens omgeving.

Informatie kan helpen om begrip te hebben voor de ziekte en de impact ervan op alle betrokkenen. Je hebt als ouder al erg veel zorgen en het is niet jouw taak om iedereen te informeren. Dan kan het zinvol zijn om informatie door te spelen aan de school, onder meer alle materialen die door Eetexpert aangemaakt zijn.

Je kan zeker verwijzen naar:

- www.eetexpert.be
- [Hoe omgaan met eetstoornissen in de klas? – Klasse](#)
- [Tekst eetproblemen - leerlingbegeleiders - Eetexpert](#)
- www.anbn.be
- Hannah en de krokodil. De kortfilm is een **geanimeerde documentaire** en brengt het waargebeurde verhaal van Hannah en haar strijd tegen een eetstoornis. Het verhaal wordt verteld vanuit het perspectief van Fien, het jongere zusje van Hannah. De volledige film is te bekijken op [VRT MAX](#).

Tot slot, informeer je kind over het **ambtsgeheim van onderwijspersoneel** en het **beroepsgeheim van CLB-medewerkers**.

- [Heb je als leraar beroepsgeheim? – Klasse](#)
- [Ambts- en beroepsgeheim in onderwijs \(vlaanderen.be\)](#)

DEEL II LESPROGRAMMA

Inleiding

In dit gedeelte staan we stil bij mogelijkheden om het lesprogramma aan te passen en ondersteuning te krijgen.

Hoe zit het met evaluatie?

Elke school bepaalt zelf:

- **hoe ze de prestaties van je kind beoordeelt**, bijvoorbeeld via toetsen en examens of op een andere manier (bijvoorbeeld (gehele of gedeeltelijke permanente) evaluatie);
- **op welke wijze ze over die beoordeling rapporteert, bijvoorbeeld een puntensysteem of een andere methode;**
- **of je kind geslaagd is voor het leerjaar waarin hij/zij is ingeschreven.**

De overheid legt weinig regels op voor de beoordeling op het einde van het schooljaar. Het is de klassenraad die op basis van concrete gegevens oordeelt op het einde van het schooljaar of een leerling de **doelstellingen van het leerplan** voldoende bereikte.

Voor dit oordeel heeft de klassenraad **voldoende informatie** nodig.

Wegens medische redenen kan de klassenraad voor een individuele leerling beslissingen nemen over:

- hoe en wanneer ze de leerling zal evalueren: zal de jongere alle taken, toetsen en examens afleggen, zijn er aanpassingen nodig naar vorm, aantal, timing, ...;
- de studievorderingen van leerlingen: op welke manier kunnen de studievorderingen van de jongere nagegaan worden;
- de remediëring die eventueel nodig is: is er specifieke remediëring nodig, door wie zal die gegeven worden?

Als de klassenraad voldoende informatie heeft, dan kan deze beslissen of de leerling de leerplandoelstellingen heeft behaald.

- Als de leerling de doelen heeft bereikt, kan hij overgaan **naar een volgend leerjaar** met een A- of B-attest¹.
- Als een leerling de vooropgestelde **doelen in onvoldoende mate bereikte**, is hij **niet geslaagd. De leerling krijgt dan een C-attest** en moet het jaar overdoen.

Wanneer een klassenraad eind juni **onvoldoende informatie** heeft om een beslissing te nemen, dan kan ze de beslissing uitstellen tot 31 augustus. Hiervoor kan ze bijkomende informatie verzamelen via bijkomende proeven (bv. een opdracht of een herexamen).

Waar je kind zit (begin of einde van een graad) speelt mee in de beoordeling door de klassenraad.

Meer informatie?

- Check altijd het schoolreglement van je school voor meer info over toetsen en examens op de school van je kind.
- [Toetsen en examens | Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming \(vlaanderen.be\)](#) en in de [omzendbrief SO 64 over de structuur en organisatie van het secundair onderwijs](#)

---

¹ Niet in elk leerjaar is een B-attest mogelijk. [Zie de omzendbrief SO 64, punt 10.2](#)

Lesprogramma als mijn kind niet voltijds naar school kan komen?

Het kan zijn dat het voor je kind niet mogelijk is om voltijds naar school te gaan, bijvoorbeeld omwille van therapie tijdens de schooluren of wegens de medische situatie van je kind. Er zijn mogelijkheden om deeltijds school te lopen, mits een medisch attest.

De jongere kan deeltijds naar school komen en de gemiste lessen thuis zelf verwerken; toetsen worden ingehaald. Dit wordt afgesproken met de betrokken leraren.

Grofweg zijn er daarnaast nog twee mogelijkheden, die combineerbaar zijn. De klassenraad neemt hierin een beslissing. Neem zeker het schoolreglement door.

Optie 1: De jongere komt niet (voltijds) naar school, maar volgt wel het volledige programma.

Dat kan door zelfstudie of door combinatie met een andere vorm van ondersteuning (zie verder). In principe verandert er niets aan het curriculum. Eventuele afspraken over taken en evaluatie worden gemaakt met de klassenraad en leerlingenbegeleiding.

Er kan worden afgesproken dat voor sommige vakken niet alle taken, overhoringen, toetsen moeten afgelegd worden. Er worden dan duidelijke afspraken met de klassenraad gemaakt over de wijze waarop de evaluatie voor deze vakken doorheen het jaar en voor de examens zal gebeuren. De school kan dus voor de leerling de evaluatievorm aanpassen.

Optie 2: De jongere komt niet (voltijds) naar school, en krijgt een aangepast lesprogramma of het lesprogramma wordt gespreid.

Het lesprogramma wordt aangepast zodat het haalbaar is voor de leerling.

- De leerling kan vrijgesteld worden van bepaalde doelen van het curriculum. Waar mogelijk, worden deze doelen **vervangen door gelijkwaardige doelen**.
- Alle vakken komen hiervoor in aanmerking.
- Die aanpassing kan gecombineerd worden met een aangepaste evaluatievorm (zie hierboven) en/of met een spreiding van het lesprogramma (zie verder).

Wat is een vrijstelling met vervangende activiteit?

Er zijn verschillende mogelijkheden:

- er kan een inhoudelijk vervangende activiteit zijn, bijvoorbeeld een vervanging van een vak door een ander;
- het vak wordt op een alternatieve wijze gegeven.

Voorbeelden zijn:

- Een leerling volgt voor één vak of meerdere vakken geen les meer met de klasgroep maar voert een vervangopdracht uit. Dit is voor jongeren met eetstoornissen vaak het geval voor het vak lichamelijke opvoeding. Hierbij is het zinvol om met de jongere afspraken te maken over het al dan niet aanwezig zijn in de les.
- Een leerling hoeft een praktijkvak niet mee te doen maar focust zich op de theorie.

De jongere kan ook een deel van de vakken volgen met het oog op vrijstellingen naar een volgend schooljaar. Wanneer een regelmatige leerling het geheel van het programma van een bepaald leerjaar niet binnen één schooljaar kan volgen, is een **spreiding** van het lesprogramma mogelijk:

- van een leerjaar over twee schooljaren,
- van een graad (normaal gezien twee schooljaren) over drie schooljaren.

Let op:

- Als de leerling van school verandert, dan is de **nieuwe school** niet verplicht om het systeem van spreiding van het lesprogramma over te nemen. Als de betrokken klassenraad van de nieuwe school daartoe wel bereid is, dan kunnen ze de nodige afspraken met de klassenraad van de vorige school maken.
- Wanneer een lesprogramma van een leerjaar over twee schooljaren gespreid wordt, wordt de **eindbeslissing** over al dan niet geslaagd zijn genomen na het tweede schooljaar. Op het einde van het eerste schooljaar vindt wel een tussentijdse evaluatie plaats over dat onderdeel van het lesprogramma dat door de leerling reeds effectief werd afgewerkt.
- De **eindbeslissing** over al dan niet geslaagd zijn in geval van spreiding van lesprogramma van een graad over drie schooljaren, wordt genomen na het derde schooljaar. Op het einde van zowel het eerste schooljaar als het tweede schooljaar vindt een tussentijdse evaluatie plaats over dat onderdeel dat door de leerling reeds effectief werd afgewerkt.

Bekijk met de school en de jongere wat voor hem/haar haalbaar en wenselijk is. Overleg met de therapeut(en) en arts is ook belangrijk, onder meer om de draagkracht van de jongere in te schatten. Ook voor de nodige medische attesten en opvolging is dit belangrijk. In sommige schoolreglementen wordt specifiek voor LO een apart medisch attest gevraagd.

Meer informatie?

- [omzendbrief SO/2005/04 van 08/07/2005 \(vlaanderen.be\)](#)

Mogelijke flexibele leerwegen

Naast de twee voorgestelde mogelijkheden, zijn er ook flexibele leerwegen mogelijk. We sommen er hier enkele op. Belangrijk is om met de school in gesprek te gaan over wat voor jouw kind het beste is.

- **Vervroegde evaluatie in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs**

Sinds 1 september 2022 kan de klassenraad een **evaluatiebeslissing in de 2de en 3de graad** en in de **kwalificatie- en integratiefase van buitengewoon secundair onderwijs opleidingsvorm 3 (OV3)** niet alleen **uitstellen, maar ook vervroegen** voor een individuele leerling. Dat kan als de klassenraad oordeelt dat de betrokken leerling de toepasbare doelen heeft bereikt of voor wat OV3 betreft, de leerling in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen heeft nagestreefd en in voldoende mate de doelen die zijn vastgelegd in het toepasbare opleidingsprofiel of het standaardtraject heeft bereikt.

Bijvoorbeeld

- Als een leerling het derde leerjaar moet overzitten, dan zou de school hem het volgende schooljaar vrijstellingen kunnen verlenen voor de vakken van het derde leerjaar die hij al heeft behaald en indien het schoolbestuur hiermee akkoord gaat de vrijgekomen tijd kunnen inzetten om al wat vakken van het vierde leerjaar te laten volgen. Daarenboven kan de klassenraad van zodra de leerling de 'resterende' doelen van het derde leerjaar heeft bereikt, een vervroegde evaluatiebeslissing nemen zodat hij/zij dan in de loop van het schooljaar de overstap kan maken naar het 4de leerjaar.

Meer informatie?

- [Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs \(SO 64\)](#)

- [Structuur en organisatie van het buitengewoon secundair onderwijs \(SO/2011/03/BuSO\)](#)
- <https://www.onderwijskiezer.be/v2/download/Flexibele%20leertrajecten%20SO.pdf>

➤ **Doorstroom met tekorten binnen een graad**

De klassenraad kan een individuele leerling met tekorten voor bepaalde programmaonderdelen in het 1ste leerjaar van de eerste, tweede of derde graad secundair onderwijs toch laten overgaan naar het 2de leerjaar van dezelfde graad met de bedoeling daar de tekorten weg te werken.

Zo verliest de leerling geen jaar. De klassenraad vervangt dan het oriënteringsattest door een attest van regelmatige lesbijwoning voor het 1ste leerjaar van de betreffende graad.

De klassenraad kan die maatregel nemen voor elke individuele leerling waarvoor de beslissing om definitief een B- of C-attest toe te kennen, te ingrijpend is.

➤ **Graadevaluatie**

De klassenraad kan zowel in de eerste, tweede als derde graad de beslissing van de delibererende klassenraad tot het einde van het 2de leerjaar van de graad in kwestie uitstellen voor alle leerlingen van een bepaald structuuronderdeel. De leerlingen krijgen dan op het einde van het 1ste leerjaar van de graad een attest van regelmatige lesbijwoning dat automatisch toegang verleent tot het 2de leerjaar van de graad. In de eerste graad is graadevaluatie enkel in de B-stroom en niet in de A-stroom mogelijk.

Meer informatie?

- [Onderwijs op maat: differentiatie in de klas en op school \(vlaanderen.be\)](#)

Andere mogelijkheden als de jongere langdurig ziek of afwezig is?

Er zijn verschillende mogelijkheden voor langdurig zieke kinderen, die ook combineerbaar zijn:

- Jongeren die langdurig in een ziekenhuis verblijven, kunnen terecht in een ziekenhuisschool (buitengewoon onderwijs type 5):
  - [Ziekenhuisscholen in het basisonderwijs \(opent in nieuw venster\)](#)
  - [Ziekenhuisscholen in het secundair onderwijs \(opent in nieuw venster\)](#)
  - Opgelet: Niet elk ziekenhuis heeft een ziekenhuisschool.
- Jongeren die in een dienst voor kinderpsychiatrie verblijven kunnen in sommige gevallen in die dienst terecht voor onderwijs.
- Langdurig of chronisch zieke kinderen en jongeren die aan de voorwaarden voldoen, hebben recht op [Tijdelijk Onderwijs aan Huis \(TOAH\)](#). TOAH is een officiële regeling en wordt door de school georganiseerd voor maximaal 4 lessen per week.
- Naast het officiële systeem kunnen langdurig zieke leerlingen voor onderwijs aan huis ook terecht bij verschillende [vrijwilligersorganisaties voor onderwijs \(opent in nieuw venster\)](#). (Let op: deze organisaties zijn niet erkend en gecontroleerd door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.)
- Verder is er het initiatief van [Bednet](#) (synchroon internetonderwijs) om de zieke jongere op afstand, via digitale toepassingen, rechtstreeks en in interactie met de leraren en klasgenoten de lessen te volgen. Bednet verbindt langdurig en chronisch zieke leerlingen tussen 6 en 18 jaar in Vlaanderen via internet met hun eigen klas. Een computer in de klas van het zieke kind wordt verbonden met een computer bij de jongere thuis of in het ziekenhuis. Via speciale software en webcamera's volgt de

leerling 'live' alles wat er in de klas gebeurt en kan hij de lessen volgen. Hij kan vragen stellen en met zijn klasgenoten praten. Bednet is zowel voor de school als voor de zieke leerling gratis.

- Tot slot is er ook nog interactief afstandsonderwijs mogelijk voor jongeren die deels naar school kunnen gaan. De combinatie van interactief afstandsonderwijs en contactonderwijs wordt op maat van de leerling uitgewerkt.

Meer informatie?

- [Onderwijs voor langdurig zieke leerlingen | Vlaanderen.be](#)
- [omzendbrief SO/2023/01 van 07/06/2023 \(vlaanderen.be\)](#)

Leersteun

Sommige kinderen hebben ook specifieke onderwijsbehoeften. Het Leersteundecreet maakt het mogelijk om bijkomende ondersteuning te ontvangen.

Soms is het niet mogelijk voor de jongere om deel te nemen aan het gemeenschappelijk curriculum. Uw kind kan via een IAC-verslag toegang krijgen tot een individueel aangepast curriculum (IAC) in een gewone school of tot een school voor buitengewoon onderwijs als blijkt dat redelijke aanpassingen niet mogelijk of niet voldoende zijn om uw kind het gemeenschappelijk curriculum te laten volgen in een gewone school. Dat is dus wanneer uw kind een individueel aangepast curriculum nodig heeft. Om uw kind een individueel aangepast curriculum (IAC) te kunnen laten volgen in een school voor gewoon onderwijs of om te kunnen inschrijven in het buitengewoon onderwijs, hebt u een verslag nodig van een centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB).

Meer informatie?

- [Naar een decreet leersteun voor leerlingen met specifieke \(vlaanderen.be\)](#)
- [Verslag voor toegang tot een individueel aangepast curriculum \(IAC\) in het gewoon onderwijs of voor toegang tot het buitengewoon onderwijs | Vlaanderen.be](#)

Heroriëntering

Soms vraagt het herstel zoveel energie of is een zodanige leerachterstand opgelopen dat het onmogelijk is om het volgende schooljaar dezelfde richting of finaliteit te kunnen volgen.

Het is belangrijk om alle mogelijkheden te verkennen en voldoende tijd te nemen om zowel zelf als met je kind in gesprek te gaan met de school, de CLB-medewerker, de therapeuten. Hier vind je meer informatie: [Onderwijskiezer](#).

Huisonderwijs

Er is leerplicht van 5 tot 18 jaar. Je kind voldoet aan de leerplicht door ingeschreven te zijn in een school of door huisonderwijs te volgen. Aan het organiseren van huisonderwijs zijn verschillende voorwaarden verbonden. Huisonderwijs geeft nooit recht op erkende studiebewijzen. De examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap biedt hier een oplossing. Je vindt hier meer informatie: [Huisonderwijs voor leerplichtige leerlingen - voor ouders \(vlaanderen.be\)](#).

Andere pistes om het diploma secundair onderwijs te halen

Als het niet meer lukt om naar school te gaan, zijn er nog andere pistes om het diploma van het secundair onderwijs te behalen:

- Via de [Examencommissie secundair onderwijs | Examencommissie secundair onderwijs](#). Dit is een toetsorganisatie van de Vlaamse Overheid, geen school. De jongere verwerkt de leerstof op zijn/haar eigen temp. De contacten met klasgenoten ontbreken.
- Als je alleen maar examens aflegt bij de Examencommissie, heb je geen statuut van leerling of student en voldoe je dus niet aan de leerplicht. Je kind voldoet wel aan de leerplicht via huisonderwijs of een inschrijving in een school.
- Als je 18 jaar bent, kan je via [Secundair volwassenenonderwijs](#) een diploma secundair onderwijs behalen.

Schoolexterne trajecten als schoollopen even moeilijk loopt

Als schoollopen moeilijk is, is het mogelijk om tijdelijk een schoolextern aanbod te verkennen, om op adem te komen, los van het curriculum. Zo kan ook een volledig isolement vermeden worden. Het kan gaan om een (halve) dagbesteding voor jongeren. Het uiteindelijke doel is een re-integratie in het onderwijs en/of op de arbeidsmarkt. Dat gebeurt in overleg met CLB, de school en de therapeuten. Het CLB kan hierbij een begeleidende en verbindende rol spelen. Zo worden er trajecten aangeboden op zorgboerderijen. Hier vind je meer informatie: [Zorgboerderijen \(zorgboerderijenvlaanderen.be\)](#) of [NAFT: naadloos flexibel traject \(vlaanderen.be\)](#). Contacteer hiervoor zeker je CLB-medewerker.

DEEL III Checklist overleg

Hieronder vind je een checklist van mogelijke onderwerpen tijdens een schooloverleg en wie je daarbij kan betrekken.

Wie is aanwezig op het overleg?

Afhankelijk van de aard van het gesprek, kunnen de volgende mensen betrokken worden:

- Jongere
- Ouders
- CLB-medewerker
- Directeur van de school/ verantwoordelijke voor leerlingbegeleiding
- Klastitularis
- Vakleraren
- Ondersteuner van het leersteuncentrum
- Ambulante therapeuten
- Arts
- Indien je kind in opname is: leraren uit de ziekenhuisschool
- ...

Wat kan er tijdens het gesprek aan bod komen?

Hieronder lijsten we mogelijke thema's op die in een gesprek over school aan bod kunnen komen. Het is niet mogelijk en zelfs niet wenselijk om al deze zaken in één gesprek aan bod te laten komen.

- Bekijk met de school over welke thema's je op welk moment best overlegt.
- Bekijk ook wie op welk moment het best betrokken wordt.
- Een verslag kan helpen om een overzicht over alle afspraken te behouden.
- Maak een afspraak over wie als contactpersoon zal optreden (vanuit verschillende diensten, indien nodig).

Mogelijke thema's:

- Lesprogramma van de jongere
  - Volgt de jongere al dan niet het volledige lesprogramma? Wanneer zal de jongere aanwezig zijn en wanneer niet?
  - Zijn er aanpassingen aan het lesprogramma nodig?
  - Algemene afspraken over deelname aan lessen, taken en presentaties, toetsen, examens: algemeen en per vak
  - Deelname aan lessen lichamelijke opvoeding
- Nodige informatie om zicht te krijgen op de studievoortgang, doorheen het jaar of met het oog op de overgang naar het volgende leerjaar, de volgende graad of eventuele splitsing van een jaar?
- Vormen van ondersteuning voor zieke leerlingen? Door wie kunnen die genomen worden? (TOAH, Bednet, ...)?
- Nood aan studiebegeleiding?
- Nood aan inhoudelijke begeleiding en leerlingenbegeleiding gegeven?
  - Gesprekken met leerlingbegeleiding
  - Afspraken over wat in de lessen kan gebeuren indien de jongere zich niet goed voelt.
  - Eventuele begeleiding in het kader van Leersteun
- Hoe voelt de jongere zich op sociaal-emotioneel vlak?

- Hoe voelt de leerling zich op school? Zijn er vertrouwenspersonen (andere leerlingen of leraren) en welke rol kunnen zij eventueel spelen?
- Afspraken over communicatie naar medeleerlingen
- Afspraken over deelname aan uitstappen en andere extra-muros activiteiten
- Afspraken over eetmomenten?
- Afspraken over aan-/afwezigheden op school en hoe leerlingensecretariaat te informeren?
- Indien ziekenhuisopname: afspraken met de ziekenhuisschool?
- Nodige medische attesten
- Afspraken over verdere communicatie van beslissingen, wie contactpersoon is voor leerling, ouders, ...
- Indien tijdelijk afwezig, afspraken over re-integratie.
- Afspraken voor verder overleg.